

Főoldal>Családi ügyek, öröklés>A házasság és a regisztrált partnerkapcsolat vagyoni jogi hatásai>Házassági vagyoni jogi rendszerek

Házassági vagyoni jogi rendszerek

Csehország

1 Létezik-e törvényben előírt házassági vagyoni jogi rendszer ebben a tagállamban? Mit ír elő?

Igen.

A cseh jog szerint minden, ami a házastársak tulajdonát képezi, vagyoni értékkel bír, és forgalomképes, a házastársak vagyonának minősül. A házastársi közös vagyon egy törvényes rendszer, egy külön megállapodás szerinti rendszer vagy egy bírósági ítéletben meghatározott rendszer hatálya alá tartozik. A törvényes rendszerben minden, amit a házastársak együtt vagy külön szereztek a házasság fennállása alatt, közös vagyonnak minősül az alábbiak kivételével:

- az egyik házastárs személyes szükségleteinek kielégítését szolgáló vagyontárgyak;
- az egyik házastárs által ajándékozás, öröklés vagy hagyomány útján szerzett vagyontárgyak, amennyiben az ajándékozó vagy a végrendelkező másképp nem rendelkezett;
- az egyik házastárs által a természetes jogainak megsértésével okozott nem vagyoni kár ellenében kártérítésként kapott vagyontárgyak;
- az egyik házastárs által a különvagyonára vonatkozó ügylettel szerzett vagyontárgyak;
- az egyik házastárs különvagyonának megkárosodása, megsemmisülése vagy elvesztése miatt kártérítésként kapott vagyontárgyak.

A törvényes rendszerben az egyik házastárs különvagyonába tartozó vagyontárgyakból származó haszon a közös vagyonba tartozik.

A törvényes rendszerben a házasság fennállása alatt keletkezett minden adósság a közös vagyonba tartozik, kivéve, ha az adósság a házastársak egyike különvagyonának minősülő vagyontárgyhoz kapcsolódik, a különvagyon hasznát meghaladó mértékben, vagy kivéve, ha az egyik házastárs a másik hozzájárulása nélkül vállalta az adósságot. Ez nem vonatkozik a mindennapi vagy alapvető családi szükségletek kielégítésével összefüggésben keletkezett adósságokra.

2 A házastársak milyen házassági vagyoni jogi rendszerben állapodhatnak meg? Milyen formai feltételekkel?

A házasulók, illetve a házastársak megállapodással eltérhetnek a törvényes házassági vagyoni jogi rendszertől. A megállapodás tartalmazhatja a vagyonekülönítési rendszerét vagy egy olyan rendszert, amely a közös vagyon létrejöttét a házasság megszűnése előtti időszakra korlátozza, vagy a megállapodás növelheti vagy csökkentheti a törvényes rendszer szerinti közös vagyon körét. A megállapodás minden, a jog által nem tiltott rendelkezést tartalmazhat bármilyen vagyontárggyal kapcsolatban. A megállapodás rendelkezhet különösen a hatályról, a tartalomról vagy a rendszerről, illetve a törvényes vagy egyéb közös vagyoni jogi rendszer alkalmazandóságának időszakáról vagy egyes konkrét vagyontárgyakról, illetve azok csoportjairól. A megállapodás a törvényes rendszertől eltérően is meghatározhatja a jövőbeli közös vagyont. A megállapodás ezenkívül a házasság megszűnésének esetére is rendelkezhet egy vagyoni jogi rendszerről.

A házassági vagyoni jogi rendszerre vonatkozó megállapodást közokirati formában kell megkötöni (vagyis azt közjegyzőnek kell hitelesítenie).

Ha egy házasulandó pár házassági vagyoni jogi rendszerre vonatkozó megállapodást köt, e megállapodás a házasság napján lép hatályba.

3 Vannak-e korlátai a házassági vagyoni jogi rendszerben való megállapodásnak?

A megállapodás minden, a jog által nem tiltott rendelkezést tartalmazhat bármilyen vagyontárggyal kapcsolatban.

A megállapodás nem zárhatja ki vagy módosíthatja a szokásos lakberendezési tárgyakra vonatkozó rendelkezéseket, kivéve, ha az egyik házastárs elhagyta a háztartást, és nem szándékozik visszatérni oda. A megállapodás nem akadályozhatja meg a házastársat családjának ellátásában. A megállapodás – tartalmánál vagy céljánál fogva – nem sértheti harmadik személy jogait, kivéve, ha a harmadik személy hozzájárult ehhez a megállapodásban. A harmadik személy hozzájárulása nélkül megkötött megállapodás nem bír joghatással e személy vonatkozásában.

4 Milyen joghatással jár a házastársi közös vagyonra a házasság felbontása, a különválás vagy a házasság érvénytelenítése?

A házasság megszűnésekor a házastársi vagyon megszűnik ilyen vagyonnak lenni; erre az egyik házastárs halála, holtjának nyilvánítása vagy a házasság felbontása esetén kerül sor. A házastársi vagyon megszűnésekor a fennmaradó vagyont meg kell osztani.

A házasság érvénytelenítése esetén úgy kell tekinteni, mintha a házasság létre sem jött volna. Az érvénytelenítést követően a pár vagyoni jogait és kötelezettségeit ugyanúgy kezelik, mint a házasság felbontását követően.

5 Milyen hatással jár a házassági vagyoni jogi rendszerre a házastársak egyikének halála?

A házastársi vagyon megszűnik, és azt ezt követően meg kell osztani. Az elhunyt házastárs törvényes örököse első és második sorban a túlélő házastárs.

6 Mely hatóság hatáskörébe tartozik a házassági vagyoni jogi rendszerrel kapcsolatos jogviták eldöntése?

A bíróság.

7 A házassági vagyoni jogi rendszer milyen hatást gyakorol a házastársak egyike és valamely harmadik fél közötti jogviszonyra?

A házastársak bármelyike által (többek között) a házasságot megelőzően szerzett vagyontárgyak nem tartoznak a házastársi vagyonba a törvényes rendszer alapján. A törvényes rendszerben a házasság fennállása alatt keletkezett minden adósság a közös vagyonba tartozik, kivéve, ha az adósság a házastársak egyike különvagyonának minősülő vagyontárgyhoz kapcsolódik, a különvagyon hasznát meghaladó mértékben, vagy kivéve, ha az egyik házastárs a másik hozzájárulása nélkül vállalta az adósságot. Ez nem vonatkozik a mindennapi vagy alapvető családi szükségletek kielégítésével összefüggésben keletkezett adósságokra.

A közös vagyonnal vagy annak egyes részeivel kapcsolatos nem mindennapi ügyekben a házastársak együtt járhatnak el jogügyletekben, kivéve, ha az egyik házastárs a másik hozzájárulásával jár el. Ha az egyik házastárs alapos ok nélkül és a házaspár, a család vagy a családi háztartás érdekeivel ellentétes módon megtagadja a hozzájárulást, vagy képtelen akarátát kinyilvánítani, a másik házastárs kérheti, hogy helyette a bíróság adja meg a hozzájárulást.

Ha az egyik házastárs a másik házastárs hozzájárulása nélkül jár el jogügyletekben olyan esetben, amelyben az eljáráshoz hozzájárulás szükséges, a másik házastárs érvénytelenné nyilváníthatja ezen eljárást. Ha a közös vagyon egyik részét az egyik házastárs kereskedelmi célra kívánja felhasználni, és ha a vagyon e részének eszközértéke meghalad egy bizonyos, a házastársak vagyoni helyzetéhez mért összeget, a másik házastárs hozzájárulása szükséges a vagyon ilyen jellegű első felhasználásához. Ha a másik házastársat kizárták ezen eljárásból, érvénytelenné nyilváníthatja azt. Ha a közös vagyon egyik

részt egy kereskedelmi társaságban vagy egy szövetkezetben történő részesedésszerzésre kívánják felhasználni, vagy ha az ilyen részesedésszerzés egy társaság vagy szövetkezet adósságainak garanciával való fedezését eredményezi egy bizonyos, a házaspár vagyoni helyzetéhez mért mértéket meghaladó mértékben, szükség van a másik házastárs hozzájárulására; ha a másik házastársat kizárták ezen eljárásból, érvénytelené nyilváníthatja azt. Ha a házastársak szerződéses vagyoni jogi rendszerben állapodtak meg, a megállapodás – tartalmánál vagy céljánál fogva – nem sértheti harmadik személy jogait, kivéve, ha a harmadik személy hozzájárult ehhez a megállapodásban. A harmadik személy hozzájárulása nélkül megkötött megállapodás nem bír joghatással e személy vonatkozásában.

8 A házastársi közös vagyon megosztására – felosztására, szétoztására vagy megszüntetésére – vonatkozó tagállami eljárás rövid leírása.

A közös vagyon megszüntetése vagy felszámolása, illetve körének csökkentése esetén a korábban közös kötelezettségek és jogok megosztás útján megszűnnek. Ha a csökkentett, megszüntetett vagy felszámolt vagyon megosztására nem kerül sor, arra a közös vagyonra vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

A vagyon megosztása nem sértheti harmadik személy jogait. Ha a megosztással sérültek harmadik személy jogai, e személy kérheti, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy a megosztás nem bír hatással e személy vonatkozásában. Az adósságok csak a házastársak között oszthatók meg.

Elsősorban a házastársaknak kell megegyezésre jutniuk a közös vagyon megosztását illetően, ha ez lehetséges (például a házasság felbontása vagy a közös vagyon körének csökkentése esetén). A megosztással kapcsolatos megállapodás minden esetben a közös vagyon köre csökkentésének, illetve a közös vagyon megszüntetésének vagy felszámolásának napjától hatályos függetlenül attól, hogy a megállapodásra a közös vagyon körének csökkentését, illetve a közös vagyon megszüntetését vagy felszámolását megelőzően vagy azt követően került-e sor.

A megosztással kapcsolatos megállapodást írásba kell foglalni, ha azt a házasság fennállása alatt kötötték meg, vagy ha a megosztandó vagyontárgyak bármelyike miatt írásbeli tulajdonjog-átruházási megállapodásra van szükség (például ingatlanok esetében). Ha a megosztással kapcsolatos megállapodást nem kell írásba foglalni, és ha az egyik házastárs tervezi meg a megosztást, a másik házastársnak a megosztás elfogadásáról szóló nyilatkozatot kell tennie az előbbi házastárs felé.

Ha a házastársak nem egyeznek meg a megosztásban, bármelyikük kérheti a bíróság döntését. A bíróságnak azon helyzet alapján kell a megosztásról döntenie, amely a házastársi vagyon köre csökkentésének, illetve a házastársi vagyon megszüntetésének vagy felszámolásának időpontjában fennállt.

A megosztás során a következő szabályokat kell alkalmazni:

- a megosztandó vagyonból a házastársakat illető hányadoknak azonosnak kell lenniük;
- mindkét házastársnak meg kell térítenie azokat a forrásokat, amelyeket a közös vagyonból különvagyonára költött;
- mindkét házastársnak joga van a különvagyonából a közös vagyonra költött források megtérítését követelni;
- figyelembe kell venni az eltartott gyermekek szükségleteit;
- figyelembe kell venni, hogy az egyes házastársak hogyan gondoskodtak a családról, különösen hogy hogyan gondoskodtak a gyermekekről és a családi háztartásról;
- figyelembe kell venni, hogy az egyes házastársak hogyan járultak hozzá a közös vagyon megszerzéséhez és fenntartásához.

Ha a közös vagyon körének csökkentésétől, illetve a közös vagyon megszüntetésétől vagy felszámolásától számított három éven belül nem került sor az e vagyon részét képező vagyontárgyak megosztására vagy a megosztással kapcsolatos megállapodás megkötésére, illetve nem kérték, hogy a bíróság döntsön a megosztásról, úgy kell tekinteni, hogy a házastársak vagy korábbi házastársak az alábbiak szerint végezték el a megosztást:

- az ingóságok azon házastárs tulajdonát képezik, aki kizárólagos tulajdonosként arra használja azokat, hogy kielégítse saját, illetve családjának vagy családi háztartásának szükségleteit;
- az egyéb ingóságok és az ingatlanok egyenlő arányban a két házastárs közös tulajdonát képezik;
- a tulajdonnal kapcsolatos egyéb jogok, kötelezettségek és adósságok egyenlő arányban illetik meg, illetve terhelik mindkét házastársat.

9 Általában milyen eljárással történik az ingatlanok nyilvántartásba vétele, és ahhoz milyen dokumentumokat vagy információkat kell benyújtani?

Az ingatlanokon fennálló dologi jogok alapítására vagy átruházására, illetve az ilyen jogok módosítására vagy visszavonására vonatkozó jogügyleteket írásba kell foglalni. Ha az átruházás az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett ingatlanok tulajdonjogát érinti, a tulajdonjog-változás az e nyilvántartásba történő bejegyzéssel lép hatályba.

Utolsó frissítés: 14/12/2020

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.